

Suvestinė redakcija nuo 2002-05-01 iki 2002-06-07

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [1-18](#), i. k. 1012330ISAK00000464

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

**Į S A K Y M A S
DĖL KIAULIŲ ĮKAINOJIMO PAGAL SKERDENŲ MASĘ IR KOKYBĘ TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO**

2001 m. gruodžio 28 d. Nr. 464
Vilnius

Atsižvelgdamas į tai, kad pagal 2001 m. birželio 25 d. įsakymą Nr. 217 „Dėl skerdenų klasifikavimo sistemos įdiegimo“ (Žin., 2001, Nr. [57-2056](#)) nuo 2002 m. gegužės 1 d. pradedamas gyvulių skerdenų klasifikavimas:

1. T v i r t i n u Kiaulių įkainojimo pagal skerdenų masę ir kokybę taisyklės (pridedama).
2. N u s t a t a u , kad 1 punktu patvirtintos taisyklės įsigalioja nuo 2002 m. gegužės 1 d.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

JERONIMAS KRAUJELIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 464
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2002 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. 135
redakcija)

KIAULIŲ ĮKAINOJIMO PAGAL SKERDENŲ MASĘ IR KOKYBĘ TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios taisyklės nustato kiaulių (išskyrus veislei naudotų kiaulių) įkainojimo pagal skerdenų masę ir kokybę reikalavimus.

2. Už kiaules, supirkta iš pardavėjų, apmokama pagal jų skerdenų masę ir kokybę.

3. Šios taisyklės taikomos tik toms įmonėms, kurios per savaitę paskerdžia ne mažiau kaip 100 kiaulių (skerdžiamų kiaulių skaičius apskaičiuojamas pagal paskerstų per metus kiaulių skaičių).

4. Šios taisyklės neprivalomos įmonėms, kurios kiaules išaugina, skerdžia ir išpjausto toje pačioje įmonėje.

5. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

Pardavėjas – fizinis ar juridinis asmuo, parduodantis kiaules Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintoms skerdykloms.

Pirkėjas – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintos skerdyklos, kurios Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka perka kiaules iš pardavėjų savo ūkinei-gamybinei veiklai.

Skerdenų vertintojas – asmuo, Lietuvos veterinarijos akademijos Gyvulinių žaliavų (skerdenų) kokybės vertinimo laboratorijoje įgijęs reikiamą kvalifikaciją ir turintis tai patvirtinantį pažymėjimą, VĮ „Gyvulių produktyvumo kontrolė“ paskirtas klasifikuoti skerdenas skerdykloje bei atliekantis pareigybėse instrukcijoje numatytas funkcijas.

Kiaulės skerdena – paskerstas ir nukraujintas kiaulės kūnas su oda, galva, uodega, priekinėmis ir užpakalinėmis kojomis, be vidurių, vidaus organų, vidaus riebalų, inkstų, diafragmos ir lyties organų.

Skerdenos įskaitinė masė – tai šiltos 2 procentais sumažintos arba atšaldytos skerdenos masė.

Skerdenos raumeningumo klasė – skerdenos raumeningumas, išreikštas nustatytu procentų intervalu, priskiriamas skerdenų grupei bei žymimas viena iš šių raidžių: S, E, U, R, O, P (žemės ūkio ministro 1999 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. 249 „Dėl Privalomųjų kiaulių ir galvijų skerdenų kokybės reikalavimų“ (Žin., 1999, Nr. [51-1654](#))).

Raumeningumo matuoklis (angl. FAT-o-MEAT'er) – prietaisas, skirtas kiaulių skerdenų raumeningumui nustatyti.

Lašinių storio matuoklis (angl. „Introscope“) – prietaisas, skirtas kiaulių skerdenų lašinių storiui matuoti.

Bazinė skerdenos kaina – skerdyklos nustatyta kaina už 51–51,9 proc. raumeningumo atitinkamos masės skerdeną.

Kiaulės pirkimo-pardavimo rinkos kaina – kaina be PVM, kurią pirkėjas moka pardavėjui pagal skerdenos įskaitinę masę ir raumeningumą.

Skerdenos kokybė – tai skerdenos raumeningumas, išreikštas procentais.

6. Kiaulės superkamos sudarius kiaulių pirkimo-pardavimo sutartį tarp pardavėjo ir pirkėjo. Perkamų kiaulių gabenimui išrašomas nustatytos formos važtaraštis (lydraštis), kurio vienas egzempliorius pasilieka pas pardavėją.

7. Prireikus pirkėjas supažindina pardavėją su šių taisyklių nuostatomis. Dokumentacija, susijusi su skerdenų vertinimu, turi būti supirkimo vietose prieinama kiaulių pardavėjams.

II. KIAULIŲ APŽIŪROS, MASĖS NUSTATYMO IR JŲ SKERDENŲ SVĖRIMO REIKALAVIMAI

8. Pardavėjui reikalaujant, perkamos kiaulės sveriamos individualiai, gyvuliams sverti skirtomis svarstyklėmis, turinčiomis galiojantį valstybinės patikros spaudą.

9. Skerdykloje kiaulės apžiūros veterinarijos inspektoriaus, patikrinamas kiaulių identifikavimo numeris (nurodantis pardavėją), lytis. Jeigu pardavėjų, parduodančių kiaules mažomis siuntomis (iki 20 vnt.), kiaulės nesunumeruotos, skerdykla suteikia joms identifikavimo (individualius) numerius. Pardavėjai, parduodantys kiaules didesnėmis siuntomis, patys suteikia joms identifikavimo (individualius) numerius. Atskirų pardavėjų kiaules patartina patalpinti į atskirus gardus, kuriuose jos turi būti laikomos iki skerdimo.

10. Duomenys apie kiekviename garde esančias kiaules (kiaulių skaičius, pardavėjo vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, kiaulės individualus (identifikavimo) numeris) surašomi į skerdyklos vidaus apskaitos dokumentą (du egzemplioriai).

11. Kiaulės turi būti paskerstos ne vėliau kaip per 12 val. nuo važtaraštyje (lydraštyje) fiksuoto atvežimo į skerdyklą laiko, išskyrus tuos atvejus, kai kiaules apžiūrintis veterinarijos inspektorius, remdamasis klinikiniais požymiais, nustato kitą kiaulių poilsio trukmę. Kiaulės turi būti aprūpintos pakankamu vandens kiekiu.

12. Perduodant kiaules skersti, kartu pateikiami ir du vidaus apskaitos dokumentų egzemplioriai. Skerdimo skyriaus atsakingas darbuotojas, priimdamas kiaules, patikrina įrašų autentiškumą, kiaulių kiekį, individualius (identifikavimo) numerius.

13. Kiaulių skerdenoms suteiktas dienos skerdimo eilės numeris bei kiaulės identifikavimo numeris pažymimi ant skerdenos taip, kad ją būtų galima identifikuoti kituose skerdenų tvarkymo etapuose. Už numerių žymėjimą atsako skerdykla.

14. Skerdenos sveriamos elektroninėmis svarstyklėmis, kuriomis duomenys fiksuojami (atspausdinami) automatiškai ir kurių svėrimo paklaida ne didesnė kaip 0,1 proc. Svarstyklės turi būti su galiojančiu valstybinės patikros spaudu.

15. Šiltos skerdenos sveriamos per 45 min. paskerdus kiaulę (nukraujinus).

16. Jei skerdenos sveriamos praėjus daugiau kaip 45 min. po kiaulės skerdimo, tai, nustatant skerdenos įskaitinę masę, 2 procentų atėmimas mažinamas 0,1 procento kas 15 papildomai praėjusių minučių.

III. SKERDENŲ RAUMENINGUMO VERTINIMAS

17. Kiaulių skerdenos raumeningumas vertinamas per 45 min. paskerdus kiaulę (nukraujinus) Valstybinės metrologijos tarnybos į Lietuvos matavimo priemonių registrą įrašytais specialiais prietaisais – raumeningumo matuokliais (Fat-o-Meat'er) arba lašinių storio matuokliais („Introscope“), matuojant kairės pusės kiaulės skerdenos lašinių ir raumens storius šiose vietose, naudojant:

17.1. raumeningumo matuoklį:

17.1.1. 8 cm nuo nugaros (stuburo) padalijimo linijos tarp 3 ir 4 juosmens slankstelio;

17.1.2. 6 cm nuo nugaros (stuburo) padalijimo linijos tarp 3 ir 4 paskutinių šonkaulių. Šonkauliai pradedami skaičiuoti nuo skerdenos užpakalinės dalies;

17.2. lašinių storio matuoklį – 7 cm nuo nugaros (stuburo) padalijimo linijos virš paskutinio šonkaulio.

18. Kiaulės skerdenos raumeningumas, nustatytas pagal pateiktą formulę, yra pagrindinis kiaulės skerdenos kokybės vertinimo kriterijus:

18.1. raumeningumo apskaičiavimo formulė vertinant skerdeną raumeningumo matuokliu:

$$Y = 60,46893 + 0,08634 \times W - 0,06522 \times \text{LAŠINIŲ STORIS 1} - 1,46338 \times \text{LAŠINIŲ STORIS 2} + 0,01517 \times (\text{LAŠINIŲ STORIS 2} \times \text{LAŠINIŲ STORIS 2}) + 0,17544 \times \text{RAUMENS STORIS 2},$$

čia:

Y – raumeningumas procentais;

LAŠINIŲ STORIS 1 – riebalinio audinio sluoksnio storumas (mm) tarp 3–4 juosmens slankstelių;

LAŠINIŲ STORIS 2 – riebalinio audinio sluoksnio storumas (mm) tarp 3–4 paskutinių šonkaulių;

RAUMENS STORIS 2 – raumens storis (mm), išmatuotas kartu su LAŠINIŲ STORIO 2 matavimu;

W – šiltos skerdenos masė kg;

18.2. raumeningumo apskaičiavimo formulė vertinant skerdeną lašinių storio matuokliu:

$$Y = 62,5620 + 0,03291 \times W - 0,5482 \times A,$$

čia:

Y – raumeninio audinio kiekis skerdenoje procentais;

W – skerdenos masė kg;

A – lašinių storis mm.

Gautas skerdenos raumeningumas įrašomas į kiaulių skerdenų klasifikavimo protokolą (3 priedas).

19. Skerdenų su oda raumeningumo klasės patvirtintos žemės ūkio ministro 1999 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. 249 „Dėl Privalomųjų kiaulių ir galvijų skerdenų kokybės reikalavimų“ (Žin., 1999, Nr. [51-1654](#)).

20. Nevertinamas patologinių pakitimų turinčių skerdenų raumeningumas. Už šias skerdenas apmokama pagal šalių susitarimą.

21. Kiaulių skerdenų vertinimo duomenys, atspausdinti raumeningumo matuoklio spausdintuvu, arba automatinio kiaulių skerdenų svėrimo duomenys ir kiaulių skerdenų klasifikavimo protokolai (vertinant skerdeną „Introscope“) kiekvienos darbo dienos pabaigoje arba vėliausiai kitos darbo dienos pradžioje turi būti perduodami skerdyklos buhalterijai.

IV. SKERDENŲ ŽENKLINIMAS

22. Skerdenų ženklavimo būdas turi būti suderintas su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba ir Žemės ūkio ministerija. Kiaulių skerdenos turi būti ženklinamos spaudu arba etikete. Spaudus deda ir etiketes tvirtina skerdenų vertintojai.

23. Kiaulių skerdenos ženklinamos po skerdenų masės ir raumeningumo nustatymo. Ženklinamos abi kiaulių skerdenų pusės.

24. Spaudas dedamas ant kiekvienos skerdenos blauzdos vidinės pusės arba išorinės kumpio pusės. Spaude nurodoma skerdenos raumeningumo klasė. Spaudas turi būti atsparus blukimui (neišsitrinantis), o naudojamas rašalas negali būti toksiškas. Raidžių ir skaičių aukštis turi būti ne mažesnis kaip 2 cm.

25. Ženklinant etikete, joje turi būti įrašyta raumeningumo klasė, skerdyklos veterinarinio patvirtinimo numeris, paskerstos kiaulės individualus (identifikavimo) ir skerdimo numeriai,

paskerdimo data ir įskaitinė skerdenos masė. Etiketės matmenys turi būti ne mažesni kaip 5x10 cm, o joje nurodyti duomenys aiškiai įskaitomi. Ji turi būti atspari drėgmei, temperatūros svyravimams, apsaugota nuo suklastojimo ir tinkama pritvirtinti tik vieną kartą. Etiketės tvirtinamos prie kiekvienos skerdenos pusės. Etiketės negali būti nuimtos iki skerdenos iškaulinėjimo.

26. Galima žymėti elektriniais ar kitokiais žymekliais. Žymenys turi būti aiškūs, įskaitomi, neišsitrinantys.

V. SKERDENŲ BROKAVIMAS

27. Jei kiaulių poskerdiminės ekspertizės metu yra nustatomi susirgimai, tai skerdenos yra pašalinamos iš skerdimo linijos į specialią patalpą. Jos skirstomos į:

27.1. tinkamas žmonių maistui po terminio apdorojimo;

27.2. netinkamas žmonių maistui ir nukreipiamas utilizuoti.

28. Aktą dėl skerdenų brokavimo surašo komisija, susidedanti iš cecho meistro, veterinarijos inspektoriaus ir skerdenų vertintojo. Aktas surašomas trimis egzemplioriais, iš kurių vienas perduodamas pardavėjui, antras – skerdyklos buhalterijai, trečias – veterinarijos inspektoriui.

VI. SKERDENŲ KAINOS APSKAIČIAVIMAS

29. Kiekvienos skerdyklos vadovas patvirtina bazines kainas už 51–51,9 proc. raumeningumo atitinkamo masės kiaulių skerdenas.

30. Esant kitam kiaulių skerdenos raumeningumui (mažiau kaip 51 ar daugiau kaip 51,9 proc.), skerdenos kaina apskaičiuojama pagal kainos perskaičiavimo koeficientus (1 priedas). Kainų apskaičiavimo pavyzdys pateiktas 2 priede.

31. Kiaulės pirkimo-pardavimo rinkos kaina apskaičiuojama už atitinkamo raumeningumo 100 kg skerdenos įskaitinę masę.

32. Kiaulės pirkimo-pardavimo rinkos kaina apskaičiuojama pagal atspausdintus raumeningumo matuoklio duomenis arba skerdenų vertintojo užpildytus kiaulių skerdenų klasifikavimo protokolus (3 priedas).

33. Skerdykla privalo taikyti kainų perskaičiavimo koeficientus (1 priedas) bei skerdyklos vadovo patvirtintus kainininkus už 51–51,9 proc. raumeningumo kiaulių skerdenas. Kainininkai turi būti supirkimo vietose ir prieinami pardavėjams.

34. Už 27 punkte nurodytas išbrokuotas skerdenas apmokama pagal atskirą įmonės vadovo patvirtintą kainininką. Brokuojant skerdenos dalį pagal veterinarijos inspektoriaus aktą, už likusią skerdenos dalį atsiskaitoma pagal šalių susitarimą.

35. Dėl skerdyklos kaltės sumaišius kiaules ar jų skerdenas, kai negalima identifikuoti jų savininko, kiaules priverstinai paskerdus transportavimo metu, joms kritus dėl pirkėjo kaltės arba jas paskerdus vėliau nustatyto laiko, taip pat neteisingai perpjovus skerdeną per stuburą, dėl pirkėjo kaltės atsiradus atviriems lūžiams (kai negalima vertinti skerdenos kokybės), už kiaules apmokama pagal pasvertą arba apskaičiuotą (taikant skerdyklos patvirtintus vidutinius metinius mėsos išeigų normatyvus, remiantis kiaulės masės, lyties įrašais) skerdenos masę. Kiaulių pirkimo-pardavimo rinkos kaina apskaičiuojama priskiriant jai U raumeningumo klasę.

VII. INFORMAVIMAS APIE APSKAIČIUOTĄ KAINĄ PAGAL SKERDENŲ MASĘ IR RAUMENINGUMĄ

36. Išbrokavus skerdeną arba jos dalį arba esant 35 punkte nurodytiems atvejams, pirkėjas apie tai informuoja pardavėją telefonu ir registruotu laišku ne vėliau kaip kitą dieną po kiaulės skerdimo.

37. Pardavėjui pareikalavus, informacija apie kiaulių skerdenų įvertinimo rezultatus turi būti pateikta skerdimo arba kitą dieną po skerdimo.

38. Pirkėjas ne vėliau kaip per 2 darbo dienas po kiaulės skerdimo išrašo pardavėjui Gyvulių pirkimo kvitą, kuris visiškai užpildomas pagal kiaulių važtaraščio (lydraščio) bei skerdenų klasifikavimo duomenis.

VIII. PIRKĖJŲ ATSAKOMYBĖ

39. Pirkėjas atsako už skerdenų vertintojo tinkamų darbo sąlygų sudarymą ir šių taisyklių vykdymą.

IX. GINČŲ SPRENDIMAI

40. Pretenzijos dėl skerdenų klasifikavimo turi būti pateiktos ne vėliau kaip kitą dieną po skerdimo.

41. Iškilus ginčui dėl kokybės įvertinimo iki įstojimo į Europos Sąjungą laikotarpiu, skerdykla sulaiko skerdenų realizavimą 24 valandoms. Per tą laiką, dalyvaujant pardavėjui ir pirkėjui ar jų atstovams, atliekamas pakartotinis atšaldytų skerdenų vertinimas. Į pakartotinį skerdenų vertinimą neatvykus ginčą inicijavusios pusės atstovui, pirmojo skerdenų vertinimo rezultatai laikomi teisingais.

42. Neišsprendus ginčo dėl neteisingo skerdenų įvertinimo, pardavėjas gali raštiškai kreiptis į valstybės įmonę „Gyvulių produktyvumo kontrolė“. Valstybės įmonės „Gyvulių produktyvumo kontrolė“ atstovai privalo patikrinti skerdenų vertintojo darbą ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo.

43. Skerdenų vertintojas už neteisingą skerdenų vertinimą atsako teisės aktuose nustatyta tvarka.

44. Visi kiti ginčai sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos valstybinės maisto
ir veterinarijos tarnybos direktorius
Kazimieras Lukauskas
2002 04 15

Priedo pakeitimai:

Nr. [135](#), 2002-04-15, Žin., 2002, Nr. 41-1547 (2002-04-19), i. k. 1022330ISAK00000135

Kiaulių įkainojimo pagal skerdenos masę ir
kokybę taisyklių
1 priedas

PRIVALOMI KIAULIŲ SKERDENOS KAINOS PERSKAIČIAVIMO KOEFICIENTAI

Raumeningumas proc.	Korekcijos koef. proc.
<40	-10,80
40-40,9	-9,90
41-41,9	-9,0
42-42,9	-8,10
43-43,9	-7,20
44-44,9	-6,30
45-45,9	-5,40
46-46,9	-4,50
47-47,9	-3,60
48-48,9	-2,70
49-49,9	-1,80
50-50,9	-0,90
51-51,9	0
52-52,9	0,90
53-53,9	1,80
54-54,9	2,70
55-55,9	3,60
56-56,9	4,50
57-57,9	5,40
>58	6,30

Kiaulių įkainojimo pagal skerdenos masę ir
kokybę taisyklių
2 priedas

**KIAULIŲ SKERDENŲ KAINOS PAGAL SKERDENŲ MASĘ IR KOKYBĘ
APSKAIČIAVIMO PAVYZDYS**

Raumeningumas proc.	Korekcijos koef. proc.	Skerdenos masė kg								
		<50	50- 59,99	60- 69,99	70- 79,99*	80- 89,99*	90- 99,99	100- 109,99	110- 119,99	>120
<40	-10,80	3,57	4,91	5,35	5,98	5,98	5,35	4,91	4,46	4,01
40-40,9	-9,90	3,60	4,96	5,40	6,04	6,04	5,40	4,96	4,51	4,05
41-41,9	-9,0	3,64	5,01	5,46	6,10	6,10	5,46	5,01	4,55	4,09
42-42,9	-8,10	3,68	5,06	5,51	6,16	6,16	5,51	5,06	4,60	4,13
43-43,9	-7,20	3,71	5,10	5,56	6,22	6,22	5,56	5,10	4,64	4,17
44-44,9	-6,30	3,75	5,15	5,62	6,28	6,28	5,62	5,15	4,69	4,21
45-45,9	-5,40	3,78	5,20	5,67	6,34	6,34	5,67	5,20	4,73	4,25
46-46,9	-4,50	3,82	5,25	5,73	6,40	6,40	5,73	5,25	4,78	4,29
47-47,9	-3,60	3,86	5,30	5,78	6,46	6,46	5,78	5,30	4,82	4,33
48-48,9	-2,70	3,89	5,35	5,83	6,52	6,52	5,83	5,35	4,87	4,37
49-49,9	-1,80	3,93	5,40	5,89	6,58	6,58	5,89	5,40	4,91	4,41
50-50,9	-0,90	3,96	5,45	5,94	6,64	6,64	5,94	5,45	4,96	4,46
51-51,9	0	4,00	5,50	6,60	6,70	6,70	6,00	5,50	5,50	4,50
52-52,9	0,90	4,04	5,55	6,05	6,76	6,76	6,05	5,55	5,05	4,54
53-53,9	1,80	4,07	5,60	6,10	6,82	6,82	6,10	5,60	5,09	4,58
54-54,9	2,70	4,11	5,65	6,16	6,88	6,88	6,16	5,65	5,14	4,62
55-55,9	3,60	4,14	5,70	6,12	6,94	6,94	6,21	5,70	5,19	4,66
56-56,9	4,50	4,18	5,75	6,27	7,00	7,00	6,27	5,75	5,23	4,70
57-57,9	5,40	4,22	5,80	6,32	7,06	7,06	6,32	5,80	5,28	4,74
>58	6,30	4,25	5,85	6,37	7,12	7,12	6,37	5,85	5,32	4,78

* šios masės skerdenų bazinė kaina pavyzdyje yra pagrindas kitos masės skerdenų bazinei kainai nustatyti.

Kiaulių įkainojimo pagal skerdenų masę ir
kokybę taisyklių
3 priedas

(Formos pavyzdys)

(skerdyklos pavadinimas)

(adresas, veterinarinio patvirtinimo numeris)

KIAULIŲ SKERDENŲ KLASIFIKAVIMO PROTOKOLAS

_____ Nr. _____
(data)

Eil. Nr.	Kiaulės identifikavimo Nr.	Dienos skerdimo Nr.	Šiltos skerdenos masė kg	Skerdenos įskaitinė masė kg	Raumeningumo klasė
1	2	3	4	5	6

Skerdenų vertintojas

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [135](#), 2002-04-15, Žin., 2002, Nr. 41-1547 (2002-04-19), i. k. 1022330ISAK00000135
Dėl 2001 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 464 "Dėl Kiaulių įkainojimo pagal skerdenų masę ir kokybę taisyklių
patvirtinimo" dalinio pakeitimo